

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Samhällsenheten

Granskningsyttrande

Datum
2017-03-22

Diarienummer
401-243-17

Bräcke kommun

Hantverksgatan 25
Box 190
840 60 BRÄCKE

Granskningsyttrande över tillägg till översiktsplan för vindkraft i Bräcke kommun

Bakgrund

Bräcke kommun har upprättat ett tillägg till översiktsplan som behandlar vindkraft.

Ett tematiskt tillägg till översiktsplan avseende vindkraft i Bräcke kommun antogs 2009. Enligt kommunen så har detta tillägg inte visat sig vara tillräckligt tydligt i vissa avseenden och det har inte tagit tillräcklig hänsyn till utblickar och boendemiljöer för flera byar. Därför har en översyn gjorts och det aktuella reviderade planförslaget tagits fram.

Länsstyrelsen har under samrådet 2016-06-09 yttrat sig över planen. Kommunen har efter samrådet bearbetat inkomna synpunkter och kompletterat planförslaget inför utställningen.

Enligt 3 kap 16 § plan- och bygglagen ska länsstyrelsen under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över översiktsplaneförslaget. Detta granskningsyttrande utgör statens samordnade syn på förslaget och ska redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen.

Av granskningsyttrandet ska det framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Efter utställningstiden ska kommunen i ett särskilt utlåtande sammanställa de synpunkter som kommit fram och redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till. Om planförslaget ändras väsentligt efter utställningen ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. Kommunen ska redovisa länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 16 § tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska det anmärkas i planen.

Sammanfattande synpunkter

Efter samrådsskedet har översiktsplanen i stort kompletterats eller förtydligats enligt länsstyrelsens synpunkter.

Länsstyrelsen anser att kommunens tillägg till översiktsplan för vindkraft ger god vägledning och stöd för kommande prövningar angående vindkraft. Kommunen beskriver och lyfter på ett bra sätt vilken påverkan som kan uppstå i samband med en vindkraftsetablering och vilka möjliga konflikter kan skapas mellan elproduktion från vindkraft och andra allmänna intressen. Kommunens viljeriktning och ställningstagande är tydliga och ger generellt ett bra stöd till kommande prövningar.

För vissa områden bedömer dock länsstyrelsen att planen inte ger tillräcklig vägledning i och med att den slutliga avvägningen mellan olika intressen skjuts fram i kommande prövningar på grund av möjlig konflikt med områden av riksintresse för rennärning. Kommunens ställningstagande att vindkraftsverk i ovannämnda områden kan uppföras endast om rennäringens bedrivande inte påtagligt försvåras är lämpligt och innebär, enligt länsstyrelsen, ett tydligt krav för exploitören att närmare utreda frågan i kommande prövningar.

Det är positivt att kommunen på ett tydligare sätt redovisar var vindkraft ska etableras inom kommunen genom att utöka de röda områden (där vindkraft inte tillåts) och på det sättet minskar de vita omarkerade områdena där enstaka verk eller mindre grupper kan prövas. Detta minskar risken för en splittrad landskapsbild och följaktligen eventuella negativa kumulativa effekter i landskapet.

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanens framtagna planeringsprinciper och riktlinjer generellt bidrar till att tillgodose berörda riksintressen genom att till exempel undvika större vindkraftsetableringar inom områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv och Natura 2000. Det finns dock utpekade områden som kan hamna i konflikt med riksintresse för rennärning och för dessa områden är det inte klarlagt i översiktsplanen om riksintresset kan tillgodoses. Se nedan under *Riksintresse, Rennärning*.

När det gäller miljö kvalitetsnormer, risk för översvämning, erosion, ras och skred samt strandskydd finns i kommande prövningar utrymme för att hantera frågorna på ett mer detaljerat sätt.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mellankommunal samordning har skett på ett bra sätt i planprocessen och kommunen kommer att samråda ytterligare med andra kommuner/län i ett tidigt skede när det gäller eventuella vindkraftsetableringar inom gränsnära områden.

Riksintressen

Rennäring (3 kap 5 § miljöbalken)

Generellt är det positivt att området där vindkraft inte tillåts (rödmarkerat på plankartan) har utökats inom områden av riksintresse för rennäringsen i förhållande till den tidigare översiktsplanen 2009.

Som kommunen påpekar i planen ligger dock flera utpekade områden som av kommunen anses lämpliga för större vindkraftsparker inom områden av riksintresse för rennäringsen (nr 1 -vindkraftspark redan utbyggd, nr 7- tillstånd beviljats, nr 8 -tillstånd beviljats, nr 14, nr 17, nr 18 – bygglov för 6 verk finns, nr 19- anmälningsärenden initierats).

Kommunen anser att det är den kommande tillståndsprövningen för vindkraftsanläggningar inom ovannämnda områden som kommer att avgöra om riksintresset för rennäringsen kommer att tillgodoses eller inte. Därför villkorar kommunen i planen att uppförande av vindkraftsverk inom områden av riksintresse för rennäringsen endast tillåts om etableringen inte medför påtaglig negativ påverkan på rennäringsen och att även kumulativa effekter ska beaktas.

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanens vägledande roll angående mark- och vattenanvändning försvagas i och med den slutliga avvägningen mellan olika intressen skjuts fram i kommande prövningar, även om det är positivt att kommunen tydligt betonar att riksintresset ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra rennäringsens bedrivande. Därför bedömer länsstyrelsen att inom ovannämnda områden och särskilt där utbyggnad eller prövningen inte har slutförts (dvs. områden 14,17, och 19) är översiktsplanen inte tillräckligt vägledande och vindkraftsutbyggnad kan ske endast om ett detaljerat underlag visar att rennäringsens bedrivande inte påtagligt försvåras även med hänsyn till eventuella kumulativa effekter. Krav på ett tillräckligt bra underlag för att göra kommande avvägningar gäller, enligt länsstyrelsen, både tillståndspliktiga och anmälningspliktiga vindkraftsanläggningar. Se i övrigt även Sametingets yttrande.

Energiproduktion, vindbruk (3 kap 8 § miljöbalken)

Kommunen har efter samrådet kompletterat informationen om riksintresse för vindbruk med tillhörande karta. Genom att pekat ut två områden av riksintresse för vindbruk som lämpliga för större vindkraftsetableringar (området 1 samt norra delen av området 13) har kommunen tillgodosett riksintresset för vindbruk.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Totalförsvaret (3 kap 9 § miljöbalken)

Kommunen har noterat att inom området 13 kan vindkraftsutbyggnaden påverkas/be-gränsas av totalförsvarets intressen. Enligt Försvarmaktens yttrande kan även en vindkraftsanläggning inom området 12 innebära risk för negativ påverkan angående riksintressen för totalförsvarets militära del. Detta framgick även av länsstyrelsens samrådsyttrande och ska noteras i översiktsplanen. Ett tidigt samråd med Försvaret är särskilt viktigt för eventuella exploateringsintressen inom dessa områden. Se Försvarmaktens bifogade yttrande.

Natura 2000, riksintressen 4 kap 1 och 8 §§

Det är positivt att översiktsplanen inte pekar ut områden som är lämpliga för större vindkraftsetableringar inom eller i anslutning till Natura 2000- område.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 4 kapitlet 1 § plan- och bygglagen ska översiktsplanen redovisa hur kommunen avser följa gällande miljö kvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken.

Kommunen har kompletterat planen angående miljö kvalitetsnormerna för vatten efter samrådet och beskrivit hur negativ påverkan på vattendrag och sjöar kan undvikas genom hantering av dagvatten. I kommande prövningar angående vindkraftsanläggningar finns det utrymme för att närmare redogöra vilka vattenförekomster som omfattas av vattendirektivet kommer beröras och på vilket sätt risken för negativ påverkan på berörda vattendrag och sjöar kan minimeras.

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS

Frågan om strandskyddet kommer att utredas mer ingående inom eventuella kommande prövningar för vindkraft. Länsstyrelsen ser gärna ett resonemang omkring hur eventuella av kommunens utvalda områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge förhåller sig till utpekade områden för vindkraftsutbyggnad.

Mellankommunal samordning

Samråd över planförslaget med grannkommuner har skett och Bräcke kommun har beaktat inkomna synpunkter. Kommunen kommer att samråda med berörda grannkommuner i ett tidigt skede när det gäller vindkraftsetableringar som direkt eller indirekt kan påverka områden bortom egna administrativa gränser, vilket är positivt.

Risker för hälsa och säkerhet

Frågor gällande risk för översvämningar, ras och skred samt erosion kan utredas närmare i kommande prövningar för vindkraft. Planens riktlinjer angående skyddsavstånd till boende, buller och säkerhet bidrar på ett bra sätt till att minimera risker för oacceptabla störningar.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) betonar vikten i att remittera MSB när de olika utpekade områdena planeras då Rakelnätet har ett flertal tekniska installationer i Bräcke kommun. Detta för att förhindra eventuella störningar i Rakelnätets infrastruktur.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Konsekvensbeskrivningen för översiktsplanen utgör miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. 11 § miljöbalken och blir ett beslutsunderlag till översiktsplanen.

Miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats enligt länsstyrelsens synpunkter under samrådet. Länsstyrelsen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräckligt komplett och tydlig i sina skildringar av möjliga konsekvenser för olika frågor.

Redaktionella synpunkter

Kartan om vindenergi på sidan 11 är fortfarande inaktuell. Energimyndigheten har gjort en mer detaljerad vindkartering 2011 med en modellering av vindstyrka från 80 m upp till 140 m. ovan mark. Materialet hittas på energimyndighetens webbsida (<http://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/planering-och-tillstand/vindkraftsplanering1/nationell-vindkartering/>).

Plankartan visar olika typ av utpekade områden genom olika färger (gröna, ”vita”, röda). Kartans innehållsförteckning saknar dock en förklarande text till områden som blir olämpliga för vindkraft om gällande bygglov ej nyttjas (lila).

På sidan 22 citeras avvägningen mellan oförenliga riksintressen enligt 3:10 § miljöbalken men i texten står det 3:8 §, vilket är fel.

Ärende

Bräcke kommun har lämnat förslag till tillägg till översiktsplan för vindkraft för granskning enligt 3 kap 12 § plan- och bygglagen. Som underlag för länsstyrelsens yttrande har synpunkter inhämtats från berörda statliga myndigheter som hade synpunkter under samrådsskedet samt berörda sakområden inom länsstyrelsen.

De som deltagit i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Susanna Löfgren med samhällsplanerare Massimo Cati som föredragande. I den slutliga handläggningen deltog även biträdande

Länsstyrelsen
Jämtlands län

länsråd Bengt-Åke Strömquist och enhetschef Samhällsenheten Magnus Lindow. Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Susanna Löfgren

Massimo Cati

Bilagor:

Yttranden från nedanstående myndigheter/organisationer:

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Sametinget

Svenska Kraftnät

Kopia till:

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

MSB

Sametinget

Svenska Kraftnät

YTTRANDE

Datum	Diariernr
2016-04-27	2016-2134
Ert datum	Er referens
2016-04-05	401-2747-2016

Rakel & Ledningssystem
Förvaltning och utveckling
Fredrik Lind
010 240 40 55
Fredrik.lind@msb.se

Länsstyrelsen Jämtlands län
Att: Massimo Cati
831 86 ÖSTERSUND
E-post: jamtland@lansstyrelsen.se

Yttrande angående Vindkraftsplan Bräcke kommun.

MSB har utrett konsekvenserna av vindkraftsplanen Bräcke kommun för påverkan på radiokommunikationssystemet Rakel.

Då Rakelnätet har ett flertal tekniska installationer i Bräcke kommun vill vi framföra vikten av att man remitterar MSB när de olika områdena planeras. Detta för att förhindra menlig påverkan Rakelnätets infrastruktur.

MSB har inget att invända mot etablering att vindkraftsplanen fastställs.

Med vänlig hälsning

Fredrik Lind
Systemarkitekt

REMISSVAR

2017-03-03

dnr 5.2.1-2017-68

Sámediggi
Sámedigge
Sámiediggie
Saemiedigkie

Länsstyrelsen Jämtlands län
831 86 Östersund

Remissvar avseende tematiskt tillägg till översiktsplan för vindkraft i Bräcke kommun

Sametinget har tidigare, 2016-05-03, yttrat sig i ovanstående ärende till Länsstyrelsen i Jämtland. Sametinget står fast vid sina tidigare synpunkter med följande tillägg och förtydliganden:

Samrådsredogörelse

Kommunen redovisar Raedtievaerie och Ohredahke samebyar synpunkter. Det framgår inte dock om de är uppdaterad från år 2009. Sametinget saknar även redovisning av de andra berörda samebyarna Jijnjevaerie, Jovnevaerie och Njaarke.

Vindkraft i Bräcke kommun

Sametinget förtydligar att erfarenheter och kunskaper om de konsekvenser en vindkraftutbyggnad kan få på renskötseln har utvecklats de senaste åren. Det handlar om resultat från forskning, uppföljningsprogram, domar och traditionell kunskap. Den senaste forskningen om störningar på renar¹ visar att renarna undviker eller minskar sin användning av området där vindkraftparker har uppförts. Forskningen visar också att renarna föredrar områden där vindkraftsverk är topografiskt skymda framför områden där vindkraftverk inte är skymda efter det att parken har tagits i drift. Det har även kommit aktuella domar bland annat från Mark- och miljödomstolen, beslutade den 23 november 2016. Även erfarenheter från villkor i tillstånd för vindkraftparker visar att det är komplicerat och att många följdproblem uppstår kring villkoren. Erfarenheterna från olika samebyar visar att konsekvenserna blir större än vad som framkommit i miljökonsekvensbeskrivningarna. Berörda samebyar har upparbetat erfarenhet från vindkraftutbyggnad och de ska tas tillvara. Traditionell kunskap ska likställas med vetenskaplig kunskap och därför ska samernas kunskaper och erfarenheter vägas in vid beslut om tillstånd för verksamheter.

Precis som kommunen skriver så får inte vindkraftutbyggnad påverka viktiga områden eller flyttleder för renskötseln samt att de kumulativa effekterna ska beaktas. Utgångspunkten till tillstånd för vindkraftparken var att förutsättningarna för samebyarnas fortsatta bedrivande av en ekonomiskt bärkraftig rennäring inte skulle äventyras. Vilket i sin tur förutsätter att renarna kan ta sig till och från det aktuella området. När och hur renarna lämpligast gör detta beror på en mängd yttre faktorer som väderleks- och snöförhållanden, rovdjurstryck,

¹ Renar och vindkraft II - Vindkraft i drift och effekter på renar och renskötsel, Rapport 294, SLU, Uppsala 2016, Anna Skarin m.fl. s. 67-68

Cujuhus/adress

Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573

Telefvdna/telefon

0980 - 780 30 (växel)

Fákxa/telex

0980 - 780 31

www.sametinget.se

renarnas kondition, betestillgång, personal, störningar från andra verksamheter m.m. Renskötseln bedrivs utifrån renarnas förutsättningar och på renarnas villkor. Renägarna har enligt djurskyddslagen (1988:534) det yttersta ansvaret för renarnas hälsa och måste därför avgöra om, när och hur renarna ska flyttas och vart de ska beta.

Rennäringsintresset är både ett allmänt intresse enligt miljöbalken 3 kap 5 § och ett enskilt intresse som medlemmarna i en sameby innehar enligt rennäringslagen (1971:437). Det allmänna rennäringsintresset innebär att mark- och vattenområden som har betydelse för renskötseln ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Det enskilda rennäringsintresset sammanfaller ofta med och utgör en förutsättning för det allmänna rennäringsintresset. En inskränkning i renskötselrätten får endast göras efter godkännande från den enskilde rättighetshavaren eller genom att regeringen upphäver renskötselrätt inom ett område med stöd av 26 § rennäringslagen. Ett tillstånd för en verksamhet enligt 9 kap i miljöbalken får inte stå i konflikt med egendomsskyddade rättigheter enligt 2 kap 15 § regeringsformen. Vid arbete med miljökonsekvensbeskrivning och beräkning av skadelindrande- och kompensationsåtgärder hänvisar kommunen till Jordbruksverket. Sametinget som förvaltningsmyndighet för renskötseln och den samiska kulturen hänvisar till Svenska samernas riksförbund skrift *Samisk markanvändning och MKB* samt till de tidigare nämnda Akwé:Kon-riktlinjerna.

Ekosystemtjänster och klimatanpassning

Miljö är tvärgående fråga då samhället och människan är beroende av ekosystemens många tjänster. Vikten av helhetsperspektiv och sektorövergripande synsätt är en förutsättning för både ekosystemtjänster och biologisk mångfald. De samiska näringarna främjar en cirkulär ekonomi och visar vägen till att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan. Inom renskötseln märks klimatförändringarna redan av bland annat vädret är mer varierat. Forskningen lyfter fram att konkurrerande markanvändning är en av de faktorer som har störst betydelse för renskötseln och att det även kommer att ha stor betydelse för effekterna av ett förändrat klimat. Vilket innebär att tillgången till olika betesmarker och flexibilitet att nyttja dem vid olika årstider och väderförhållanden är mycket viktigt för renskötselns klimatanpassningsmöjligheter.

Samernas renskötsel är en mänsklig rättighet och det som stadgas i artikel 27 ICCPR, Urfolksdeklarationen, ILO169, Konvention om mänskliga rättigheter och Konventionen om biologisk mångfald ska tillämpas vid prövning av vindkraft.

Yttrandet har lämnats av Sametingets näringslivschef. Föredragande har varit en av samhällsplanerarna.

Lars-Ove Sjajn
Näringslivschef

Anne Walkeapää
Samhällsplanerare

Cujuhus/adress
Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573

Telefvdna/telefon
0980 - 780 30 (växel)

Fåksa/telefax
0980 - 780 31

www.sametinget.se

Koncessioner och kommunikation
Planhandläggare
Mats Borrie
010-475 87 82
mats.borrie@svk.se

Länsstyrelsen Jämtlands län
jamtland@lansstyrelsen.se
CC:
massimo.cati@lansstyrelsen.se

2017-03-01

2016/779

YTTRANDE

Yttrande angående granskning av tematiskt tillägg till översiktplan för vindkraft i Bräcke kommun

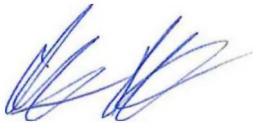
Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har ingenting att erinra mot upprättat förslag.

Svenska kraftnät vill passa på att informera om att våra anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen (www.geodata.se) som WMS eller som en shapefil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: "© Affärsverket Svenska kraftnät".

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till **Perspektivplan 2025** och **Nätutvecklingsplan 2016 – 2025**. Dessa dokument finns publicerade via vår hemsida:

<http://www.svk.se>

Med vänliga hälsningar

Mats Borrie

Information angående remisser till Svenska kraftnät

Svenska kraftnät önskar att ni vid remittering av kommande ärenden sänder fullständigt material till oss via: registrator@svk.se alternativt till: Svenska kraftnät, Box 1200 172 24 Sundbyberg.